Mindmappen

Gespreksmethodiek voor mensen met een migratieachtergrond

VAD

Screeningsvragenlijsten

Doel

Opmerken en inschatten van de ernst van het middelengebruik, gamen of gokken en van de nood aan verdere specifieke begeleiding. Door feedback op maat krijgt de jongere meer inzicht in zijn gebruiks- of gedragspatroon en de risico's die eraan verbonden zijn. Samen met de jongere tot een besluit komen of je het thema verder opneemt in de begeleiding.

Materiaal

Je vindt hier de screeningsvragenlijsten:

- **CRAFFT**: middelengebruik
- **C-VAT**: gamen
- **SEM-J**: middelengebruik

Aan de slag

STAP 1: Screeningsvragenlijst introduceren

Een screeningsinstrument is een gevalideerd instrument om riskant en problematisch middelengebruik, gamen of gokken te detecteren en zo een vroegtijdige aanpak mogelijk te maken. Het helpt ook om in te schatten welke verdere begeleiding nodig is.

- Wanneer je naar aanleiding van bepaalde signalen of risicofactoren wil screenen, benoem dan duidelijk en concreet wat deze signalen en risicofactoren zijn.
- Vraag het akkoord van de jongere om de vragenlijst af te nemen.
- Geef aan dat de vragenlijst enkel een hulpmiddel is om samen een beter beeld te krijgen van de situatie/van zijn middelengebruik en de eraan verbonden risico's.
- Geef aan dat de resultaten vertrouwelijk zijn en enkel gebruikt worden om de jongere verder te ondersteunen en te begeleiden. Niet om bepaalde hulpverlening uit te sluiten, op te leggen of om hem te sanctioneren.

STAP 2: Feedback geven over het screeningsresultaat

Vraag de jongere of hij geïnteresseerd is in de resultaten. Deze vraag creëert een opening voor de feedback. De jongere kan kiezen wat er verder gebeurt en de wrijving vermindert.

- Een positief antwoord geeft je de toelating om de risico's van het middelengebruik te bespreken.
  - Licht kort toe wat de scores van de jongere betekenen.
  - Geef eventueel aanvullende informatie over de risico's van het middel of het gedrag in kwestie. Geef enkel die informatie die relevant is voor de jongere.
  - Vraag aan de jongere zijn mening over het resultaat.
  - Erken de beleving van de jongere door te reflecteren. Als de jongere motieven uit om te veranderen, focus de reflecties dan daarop en vraag door om het belang van de verandering te versterken.
- Is het antwoord negatief, respecteer de keuze van de jongere en geef aan dat hij er later op kan terugkomen.

STAP 3: Geef advies (bij niet-riskant middelengebruik) of neem het thema verder op in je begeleidingstraject (bij riskant of problematisch middelengebruik).
Wanneer de score op de vragenlijst wijst op niet-riskant middelengebruik, kan je afronden met advies.

- Moedig de jongere aan om niet méér te gebruiken dan hij nu doet en benadruk dat wat hij doet zijn verantwoordelijkheid is.
- Vraag of de jongere verdere informatie wenst voor zichzelf of voor anderen in zijn omgeving. Geef de jongere informatie mee als hij dat wenst. Vertel de jongere dat hij steeds bij je terechtkan met vragen.

Hou er rekening mee dat het in uitzonderlijke gevallen mogelijk is dat iemand met riskant of problematisch middelengebruik toch een lage score heeft (vals negatieven).

Wijst de score op mogelijks riskant of problematisch middelengebruik, gamen of gokken? Dan kan je hierop verder ingaan in je begeleidingstraject. De gespreksmethodieken in deze map kunnen hierbij een hulp zijn.

Mindmappen

Colofon

Auteurs
Joyce Borremans, stafmedewerker VAD
Kaatje Popelier, stafmedewerker VAD

Lay-out
Mojoville [www.mojoville.be]

Verantwoordelijke uitgever
dr. H. Peuskens, Vanderlindenstraat 15, 1030 Brussel
© 2025

VAD, Vlaams expertisecentrum Alcohol en andere Drugs
Vanderlindenstraat 15, 1030 Brussel
T 02 423 03 33 | vad@vad.be | www.vad.be
Ondernemingsnummer: 0424.327.587.
RPR Brussel

Het gebruik van (delen van) deze publicatie is toegestaan mits behoud van visie en doelstellingen van de publicatie, met duidelijke bronvermelding en als er geen financiële winst mee beoogd wordt.